

Ma Szegeden A politikai könyvnapok megyei megnyitója

Ma, pénteken délután 3 órakor Szegeden, a DELEP központi épületének könyvtárában rendezik meg az idei politikai könyvnapok megyei megnyitóját. Ez alkalommal kerül sor a kiváló terjesztők megjutalmazására is. Ugyanitt kiállításon mutatják be a Kossuth Könyvkiadó könyveiből azokat, amelyek az elmúlt években megjelentek, illetve amelyeket a könyvnapokra adtak ki. Széles körű választék, tartalmas kiadványok várják az érdeklődő vásárlókat, látogatókat.

A politikai könyvnapok keretében a sok éves hagyományoknak megfelelően számos munkahelyi, üzemi, intézményi pártszervezet rendez politikai könyvkiállítást és vásárt a Kossuth Könyvkiadó könyveiből, kiadványaiból.

A daganatkutatásról Onkológus kongresszus kezdődött

A rákos daganatok hazai kutatásának két fontos kérdése: a sejtártást, a sejtártást a betegségfaktó daganatbiológiában, illetőleg a fej- és nyakdaganatok kialakulása és gyógyító kezelése. E gyógyászati témák vizsgálati irányával és klinikai eredményeivel — mint két fő napirendi ponttal — háromnapos előadássorozatot több száz kutató és gyakorló orvos foglalkozik a Magyar Onkológusok Társaságának csütörtökön, tegnap megkezdődött XIII. kongresszusán. A tanácskozási — amelynek a Magyar Kereskedelmi Kamara kongresszusi termében tartott plenáris megnyitóján részt vett dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter is — meghívott számos külföldi onkológus.

A szinte szakmai továbbképzésnek is felfogható mostani kongresszus, különösen azoknak az orvosoknak, akiknek nem fő területük a rákkutatás, de munkájukban hasznosíthatók az ilyen jellegű — már a gyakorlat próbáját is kiállt — tapasztalatok. Friss információk hangzanak el — az előadási programból itélve — különösen a fej- és nyakdaganatokkal kapcsolatban, mivel az utóbbi években a daganatsebészetnek egy új ágaként specializálódott a „fej-nyak sebészet”. A sejtártás — orvosi kifejezéssel: sejtmembrán — minél behatóbb ismereténél az adja meg a jelentőségét, hogy rajta keresztül „zajlanak” a rákkeltő folyamatok is, csakúgy, mint minden életjelenség. (MTI)

Operabemutatóra készül a színház

Darida Miklós rendezi a Bánk bánt

A színház fiatal rendezője, Darida Miklós állítja színpadra Erkel operáját, a Bánk bánt, a november 23-i premierre. Klasszikus nemzeti operánk emberemlékezet óta nem ment a szegedi színházban. Szerencsére annál gyakrabban a szabadterei játékokon, ám egy olyan színháznak, mely nevében hordozza, nemzeti, nem hiányozhat huzamosabb időn át a repertoárjáról. Más nem mondunk: Szeged iskolaváros. Nem szabadna nemzedékeknek egymást váltaniuk az iskolapadokban anélkül, hogy a kötelező tananyag mellé ne láthassák-hallhassák a művet, eleven valóságban.

Kétfős feladatot kell megoldanunk. Egyfelől az újrafelfedezés igényével lapozni fel az operát, másfelől megőrizni a korábbi emlékeket, legendás előadások hagyományait — mondja Darida Miklós, aki az idei évadban szerződött Szegedre. 1975-ben végzett Major Tamás osztályában, a Színművészeti Főiskolán, majd az Operaházban dolgozott. Innen vezetett útja Szegedre, ahol két feladat is várta: a Bánk bemutatója után máris hozzáláthat Kálmán Imre operettjének. A bajadérnak próbálhoz.

Erkel operája a nemzet történelmének kritikus időszakában, a Bach-korszakban született, bár terve készre lehetett már 1852 táján, hiszen Egressy Béni, a librettista, 1851-ben meghalt. Bemutatójára azonban csak 1861. március 9-én kerülhetett sor. Ekkor ugyanis az Ausztriát ért vereségek engedményekre kényszerítették a bécsi udvart.

Erkel művészete népe érzelmeinek, kora hangulatának hű tükré. A Bánk bánt

ban is a reformkor, a szabadságharc, az abszolutizmus időszakának gondolatvilága tárul fel. Ha témáját a megszokott múltból merítette is, mindig a jelenhez szökött, s a jövőt építette. Nemcsak a magyar operát kellett Erkelnek megteremtene, hanem voltaképpen az opera számára felhasználható magyar hangszeres és énekes zenét is. A korábbi magyar operák szerény, sokszor szegényes hangszerezése után óriási előrehaladást jelentett a mű nagy zenekara. Erkel új hangszíneket fedezett fel együttese számára: bevezette az angolkürtöt, a hárfát, a viola d'amorét és — világviszonylatban is elsőként — a cimbalom. Muzsikájának legigazibb értékei a csodálatos bőszű dallamharmok, a témák szépsége és érzelmegzaltsága. Szinte nemzeti szimbólummá vált Bánk híres áriája: *Hazám, hazám* — a mű legnépszerűbb száma. A *Keserű bors* keménykötésű, dacos hangja jól érzékelteti a békétlenek nekibúslt, de elszánt lelkiállapotát. Gertrúd

királyné és Bánk kettőse az opera drámai csúcspontja. A két szembenálló tábor feje csap össze: Gertrúd személyében összpontosul az idegen elnyomás, az önző élvhajászás pártjának minden bűne. Bánk pedig a nemzeti öntudat, a tiszta emberség képviselője. Tiborc alakjában a zeneszerző módot talált arra, hogy az éneket aláfestő zenekari kíséretbe beleszőjje a Rákóczi-nóta egyik töredékére emlékeztető motívumot is. Ezzel kívánta éreztetni, hogy Tiborc panasza az egész nép lelkéből fakadó keserűség kifejezése.

A próbákban a zene és az ének drámai funkciójának, a dráma szempontjainak fókuszát érvényesítésére, a jelenetépítkezések logikus menetét törekedünk.

Bemutató: november 23-án, a Zeneszínházban. A címszereplő Juhász József, Melinda Bálint Ilona, Tiborc Gyimesi Kálmán, Gertrúd Górtva Irén, Petúr Kenesey Gábor lesz. Vezényel: Molnár László.

N. I.

Ázó és beázó tetők

3. Ki fizeti az árárt?

Az igazsághoz az is hozzátartozik, nemcsak Senollal és Neoaciddal védtek a lakásokat a víztől. A vízszigetelést is tartalmazó zárófódnéknak számtalan típusa ismert, s ezek közül sokat ki is próbáltak. A zöme azonban nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket — ez az általános szakmai vélemény. Vagy túl drágának, munkaigényesnek bizonyult, vagy megbízhatatlannak ítélték...

Erdemes még egyszer belelapozni a már említett egyetemi tankönyvbe. A korszerűnek mondott hőszigetelő anyagokról csupán pár soros ismertető van, az is jobbra csak számokat említ. S ugyanakkor a hagyományos vízszigetelést úgy említi, hogy az „egy szigetelőréteg nem szigetelőréteg elmélet háttérbe szorult, a műanyag és más módosított bitumenes anyagok megjelenésével.”

A módosított, például üveg-szállal kevert bitumenes anyagokat, tehát együtt említi a műanyag szigeteléssel. De a könyvben előnyös színben egyedül a műanyag szigetelés eljárások vannak feltüntetve! Ez ellentmondás és indokolt a kérdés:

A már évszázadok óta ismert bitumenes szigetelés újból visszanyeri régi rangját? Úgy látszik, mivel a tönkrement tetőket ezzel lehet a legolcsóbban — és a jelek szerint a tartósság garantálásával is — elkészíteni.

A DELEP 1971–72-ben építette e többek között tartani 505-ös számú házat is. A tető az épület átadása után nem sokkal beázott. (Ebben közrejárhatott a hanyag kivitelezés, de precíz munka esetén is — előbb-utóbb — mindenképpen beázott volna a tető. Ez a szakértői véleményből is kiolvasható.) A tetőt kijavították, ám utána is beázott. Ugyanis a foltzázáshoz is műanyag szigetelőanyagot használtak. Tehát nemcsak az elkészült szigetelés, hanem annak javítása is csődöt mondott. A beázások megszüntetésére tett szakértői javaslatok zöme a tetőre épített újabb tetőt részesíti előnyben. Vagyis: a meglevő tetőre körülbelül négycentiméter vastagságú könnyűbeton kerüljön — úgy, hogy lejtése is legyen! —, majd erre fektessenek egy újabb vízszigetelő lemezt.

Túl azon, hogy ez az eljárás nagyon munkaigényes, drága is; körülbelül 500 fo-

rintba kerül négyzetméterenként. Meg kell jegyezni, hogy a győri házgyárban már évek óta hasonlóképpen készülnek a tetők, amelyek nem áznak be. Ahhoz azonban, hogy a lejtést biztosító „második fódné” is előregyártható legyen, át kell alakítani a házgyári technológiát. A tetőszigetelés átlagosan 700–800 forintba kerül négyzetméterenként. Kéthéjű tető alkalmazásánál ez az összeg a duplájára emelkedik! Ha arra gondolunk, hogy ez a megoldás megszünteti a beázásokat, akkor nem drága. De az is igaz, hogy a jelenleg ismert vízszigetelő anyagok jók, csak a technológia nem. Kifizetődőbb lenne, tehát egy olyan hibátlan technológia kidolgozása, mely a kéthéjű tetőnél olcsóbb és ugyanolyan.

Van már olyan hőszigetelő anyag, amely nem változtatja a térfogatát, s megfelel a tűzvédelmi előírásoknak is. (Az eddig használt hőszigetelő anyagok ugyanis tűzveszélyesek!) Van olyan vízszigetelő lemez is, ami nem olyan „érzékeny”, mint a Neoacid, üveg-szállal kevert bitumenes lemez. Ezzel is készíthető egyrétegű vízszigetelés. (Az egy réteg hangsúlyozása fontos, mert a hagyományos, többretegű papírbetétes bitumen lemezekkel lassú a kivitelezés.) Igaz, ennek a funkcionálisa is akkor biztonságos, ha a tetőnek van lejtése! A lejtést biztosító betonréteget azonban a házgyárakban nem mindenütt tudják előállítani jelenleg. Ezt az építés helyszínén, manufaktúráis jelleggel csinálják meg.

A DELEP-nél is ezt a módszert választották. Az utóbbi másfél évben már csak ilyen tetőket építettek. Ugyanakkor a DELEP tett javaslatot, amely lehetővé teszi az előregyártást is. A hőszigetelő réteget kell úgy elkészíteni, hogy az megadja a tető lejtését is. Ezt a házgyárban el tudják végezni. Az eljárást azonban az ÉMI nem engedélyezi. A két cég azóta is harcban áll egymással, eredmény még nincs...

S hogy a szakemberek nem beszélnek egységes nyelvet, azt bizonyítják a már említett, a javításokra tett szakértői javaslatok is. Mindenki bizonygatja a maga igazát, csak hogy ettől a tetők még nem lesznek jobbák. A DELEP jelenleg a javítások legegyszerűbb módját választotta. A beázó tetőkre olyan

bitumenes szigetelést tesznek, amely a víznyomásnak ellenáll. (Ezt a szigetelési megoldást zömmel a talajban levő szerkezetek szigetelésénél használják.) Ehhez körülbelül nyolc kilogramm bitumén kell négyzetméterenként.

Ez az eljárás valamennyi hibajavításra tett javaslat közül a legolcsóbb, és biztonságos is. De ez is 285 forintba kerül négyzetméterenként. A DELEP eddig 10 ezer négyzetméternyi szigetelést javított ki októberig, s várhatóan még ugyanennyi, ha nem több tetőfelületet kell foltoznia. A költség közel 6 millió forint! És hány városban kell még több tízezer négyzetméter szigetelést kijavítani? Ha valaki ezt kiszámolja, és azt is, hogy mennyibe kerül, bizonyára csillagászati összeget kap — amit elpazaroltunk...!

*

A cikkben természetesen nem volt mód minden apró részletre kiterjedő elemzésre. De talán a legfontosabbat sikerült éreztetni: elméleti és gyakorlati hibák, a know how hiánya, együttesen okozta, okozza a beázásokat. A lakókat persze mindez nem érdekli. Joggal várhatják el, hogy szakembereink kevesebbet vitatkozzanak, és olyan tetőket készítsenek, amelyek nem áznak be. A legnyugtalanítóbb az, hogy már tíz év is eltelt az első házgyár felavatása óta, s korszerű, a mai követelményeknek megfelelő tetőszigetelést még mindig nem tudunk készíteni.

Horváth István

Munkavédelem a téeszekben

Bács-Kiskun és Csongrád megye termelőszövetkezeteinek munkavédelmi előadói, illetve biztonságttechnikai megbízottjai részvételével tegnap Szegeden, a Technika Házában munkavédelmi tanácskozást rendeztek. A Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszer-üzleti osztálya, a megyei TESZÖV és az SZMT előadói tartottak előadásokat a megjelent szakembereknek. Dr. Farkas Miklósnak, a Csongrád megyei TESZÖV titkárhelyettesének megnyitóját követően Marsi Mihályné, a TESZÖV osztályvezetője, a

téeszek munkavédelmi helyzetéről tájékoztatót. Többek között elmondta, hogy meglehetősen kevés 23 termelőszövetkezetben — helytelenül — nincs szakképzett munkavédelmi felelős. Mészáros Tibor, a megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszer-üzleti osztályának főelőadója a mezőgazdasági munkavédelmi vetélkedő szervezéséről, Garai János, az SZMT munkavédelmi főfelügyelője pedig a munkavédelem szervezéséről, társadalmi feladatokról beszélt. Az előadásokat vita követte.

Néhány éve került kapcsolatba egymással a szegedi erdészeti szakközépiskola és a Móra Ferenc Múzeum. A diákok az iskola kertjében régészeti leleteket találtak, az ásatások közben kiderült: honfoglaláskori sírokról van szó. Az imigyen létrejött kapcsolat eredményeként a múzeum munkatársai többek között történelmórákat tartottak, múzeumlátogatásokat szerveztek a szakközépiskolásoknak. A közelmúltban pedig Kürti Béla, az ásatások vezetője számolt be a fiataloknak a feltárások eddigi eredményeiről. A múzeumnak a Móra-év alkalmából rendezett Móra Ferenc, a régész című, tíz tablóból álló vándorkiállítása jelenleg az erdészeti szakközépiskolában tekinthető meg. Ehhez kapcsolódik ma, pénteken dé-

ben Trogmay Ottónak, a Móra Ferenc Múzeum igazgatójának előadása Móráról, a régészről, amelyet az iskola első és második osztályosainak tart. Ugyanebben az időpontban Csongor Győző a harmadikosoknak és a negyedikeseeknek Móra Ferencnek és Kiss Ferencnek, az erdészeti szakközépiskola névadójának barátságáról tart előadást — osztályfőnöki óra keretében.

Szakközépiskola és múzeum — Móráról

Dzsessznapok Szegeden

Nyolcadik alkalommal rendeznek dzsessznapokat Szegeden. A Magyar Rádió, az Ifjúsági Ház, a Volán 10-es Vállalat ifjúsági klubja, a JATE KISZ-klubja és a SZOTE közművelődési titkársága által szervezett háromnapos, nagyszabású rendezvénysorozatot ma, pénteken délután 2 órakor nyitja meg Goldschmid József, az Ifjúsági Ház igazgatója. A nyitóhangverseny — este fél 7-kor az Ifjúsági Ház nagytermében — a Binder Quartett, a Komló Spirituálé együttes, valamint Csik Gusztáv és Kovács Gyula együttese lép fel. Holnap, november 17-én ugyanebben az időpontban pedig a világhírű Pege együttest, a szegedi Molnár-dízeland-et és az amerikai Charlie Byrd trióját hallgathatják meg az érdeklődők. Ugyancsak holnap, szombaton este 11 órától

nyitón, melyen a főiskola főigazgatója, dr. Moholy Károly mond beszédet, elismerő okleveleket és jutalmakat kapnak a legjobb diákokok vezetői. A hallgatók nyolc szekcióban ismertetik dolgozataikat, melyeket az oktatókból álló zsűri véleményeznek. A konferencián részt vesznek a társintézmények, hazai és külföldi felsőoktatási intézmények képviselői. A délutáni eredményhirdetés után az Ifjúsági Házban nyitják meg a főiskola képzőművészeti alkotókörének kiállítását. Ugyancsak ma, pénteken, az intézmény gyakorló általános iskoláiban bemutató órákat tartanak a hallgatók, számot adva jártasságukról — a pedagógia gyakorlatában. Holnap, szombaton a Ságvári gyakorlatban rendezett sport-délutánnal zárul a „főiskolai napok” eseménysorozata.

Heine-szobor

A Baranya megyei Somberekben — hazánk egyik német nemzetiségű lakta községében — Heinrich Heine költő köztéri szobrát avatták fel. A szobor Vilt Tibor szobrászművész alkotása.